

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1937. Št. 8-9. 7-8

Posamezna šte. 1 Din.

Pavel Slapar:

Vere zadeva in zahteva.

III.

Vera in izobrazba.

Še bolj morda kot bogastvo, je veri sovražna današnja izobrazba. Povdarjam: **današnja izobrazba**. Svet namreč živi vedno hitreje. Zato nima več časa za temeljito delo. Vse, kar dela, se opravi na hitro in površno. V šoli, na raznih tečajih, pisanih in govornih, se ponuja na hitro servirano znanje o vsem, česar si človekova radovednost poželi. Radoznan človek dobi medel vpogled v vse predmete in vse stroke in polasti se ga mnenje, da nekaj ve. In vendar najvažnejšega pri svojem učenju ni spoznal, ker ne ve, da se za resnično znanje zahteva dolgoleten trud in delo, ki ga napravljata bolj ponižnega, čim več vpogleda dobiva v prostre in širne zaklade znanja. V življenju se uvrsti med najbolj pomilovanja vredne polintelligenete, ki o vsem sodijo, ki hočejo vse vedeti in ki so nad vsemi globljimi vprašanji vzvišeni radi svoje nevednosti. In izkušnja kaže, da nobena stvar človeka tako ne napihuje kot malo površnega znanja; kakor na drugi strani nobena stvar tako ne očičuje in ponižuje kot temeljito, globoko in obsežno znanje. Polintelligent s svojo neznavo-vseznavostjo izgubi smisel za vse, kar presega njegove majhne možgane. Njemu ni nobena stvar več skrivnost. Čuti se vzvišenega in nedotakljivega. Njegovo polovično znanje, če je združeno s prevzetno zavestjo vseznalosti, ga spravi v pogubo, ker mu vzame vero. Vera je namreč nad vsakim ustvarjenim razumom in prav tega polintelligent ne more razumeti. Anomniški filozof Bacon je že pred 300 leti povedal globoko resnico, ki velja danes še prav tako: Malo znanja nas Bogu odtuja, več znanja nas Bogu približuje.

Francoski pisatelj Alfonz Gratry, ki je študiral pri nekem velikem matematiku in fiziku Ampereju in je pozneje postal duhovnik, navaja zanimiv ugovor, ki ga stavi nasprotnik proti razodeti resnici o treh božjih osebah. Nasprotnik pravi: „Vi katoličani zahtevate, naj vernik vse računstvo na glavo postavi, ker hočete, da naj prizna, da je $1 = 3$ in $3 = 1$. Kajti, tako

pravi nasprotnik, vi trdite, da je Oče Bog, Sin Bog in sv. Duh tudi Bog in vendar hočete, da so vsi trije samo en Bog. Potemtakem zahtevate, da mora biti 1 in 1 in $1 = 1$.“ Gratry pa mu v istem slogu prav lepo odgovori: „Ko sem bil še majhen in nisem poznal drugega kot seštevanje, sem tudi jaz tako mislil. Pozneje sem se naučil tudi množiti in tedaj sem videl, da lahko postavim $1 \cdot 1 \cdot 1 = 1$. To me je potrdilo, da le polovično znanje vodi v dvome, dočim celo znanje vodi spet nazaj k Bogu.

Takih predsodkov z navideznimi težavami je vse polno. Največ jih je pri površnem znanju. Zato opazamo, da je sorazmerno največ nevernih ljudi med tistimi, ki se ponašajo z izobrazbo, ki ni nikoli globoko prodrla v znanje. Navaden, preprost človek, ki pride s temeljito izobraženimi znanstveniki le težko v stike, je v svojem življenju odvisen le od povprečnih izobražencev. Zato sklepa iz njihovega obnašanja, da je vera samo za manj izobražene ljudi. V stremljenju, da ne bi zaostal, misli, da mora tudi sam odložiti vero, če hoče veljati za naprednega. Toda prav to sklepanje je popolnoma napačno. Nadvse poučno in koristno je povprašati velike učenjake, kako oni mislijo o veri. Le žal, da so veliki učenjaki tako skromni in molčeči o svoji vernosti, dočim napol izobraženi svoje nazore spretno in pogosto obešajo na veliki zvon.

Robert de Flers iz francoske akademije znanosti je leta 1926. naslovil na svoje tovariše vprašanje o razmerju znanosti do vere. Odgovorili so veliki strokovnjaki v matematiki, geologiji, kemiki, fiziki, botaniki, zoologiji, fiziologiji, in biologiji. Odgovor je bil enoglasen: Med vero in znanostjo ni nobenega nasprotja. Kemik le Chatelier pravi: „V modernem slovstvu se vedno zagotavlja, da sta znanost in vera nezdržljivi. Toda te trditve niso izrekli pravi učenjaki, ampak kvečjemu polizobraženci, ali pisarji, ki niti znanstvene izobrazbe nimajo.“ Kemik Moureu piše: „V mladosti sem bil materialist in mislil sem, da moram pojme o Bogu, nesmrtnosti duše zavreči, ker je kaj takega samo za preproste ljudi. Toda danes ne mislim več tako. Pod vtisom osebnega raziskovanja sem bil prisiljen vsa ta vprašanja na novo premisliti. Kmalu sem spoznal, da je stvar bolj zapletena in vzvišena, kakor sem si jo jaz

pri 25ih letih predstavljal.“ Podobno se glasijo drugi odgovori.

Enake izjave nahajamo pri mnogih največjih učenjakeh iz polpretekle dobe. O Williamu Thomsonu (Lord Kelvin † 1907) pravi učenjak Helmholtz: Vse učenjake, kar sem jih spoznal, prekaša on v ostrini, jasnosti in gibčnosti duha. Jaz sam se zdim v primeri z njim kot šušmar. Toda prav ta Thomson je bil navdušen borec za vero. Svojim dijakom pravi: „Ne sramujte se postati neodvisni, svobodno misleči možje. Če boste le temeljito razmišljali, vas bo znanost nujno pripeljala k veri.“ Največji poznavalec žuželk je Fabre † 1915. Spisal je okrog 100 knjig in brošur. Zbral je ogromno gradiva in ga uredil s čudovito ostrino duhá. Ko so ga vprašali, ali veruje v Boga, je odgovoril: „Ne morem reči, da verujem v Boga, jaz ga vidim. Brez njega ne bi mogel ničesar razumeti, brez njega bi bila zame sama tema. Lažje bi mi bilo kožo potegniti s telesa, kakor pa mi vzeti vero v Boga. Dennert, velik učenjak v naravoslovju, je preiskoval nazore 283 znanih naravoslovcev in matematikov. Od 48 ni mogel ničesar dognati, 220 pa je bilo vernih. Ugovor, da vera ni za izobraženega človeka, je star. V življenjepisu velikega fizika Volta beremo naslednji slučaj: Duhovnik Giacomo Ciceri je bil poklican k umirajočemu svobodomislecju. Ta ni hotel o veri nič slišati. Vera je samo za navadno ljudstvo, izobraženi možje pa že tudi brez nje opravijo. To je bilo njegovo stališče. Ciceri ga je opozoril na Volta, ki vendar o znanosti tudi nekaj ve in je vendar globoko veren. To je napravilo na bolnika vtis. Če Voltova pobožnost ni samo hinavščina, potem si bo še enkrat premislil, pravi bolnik, Ker je Ciceri Volta poznal, ga je osebno prosil, naj umirajočemu sam odgovori. Volta je pisal naslednje pismo, čigar original je zgorel na veliki Volta razstavi v Como l. 1899 radi požara, ki je na razstavi nastal. Tako le se glasi: „Ne razumem, kako more kdo nad mojo resnicoljubnostjo in stanovitnostjo v veri, h kateri pripadam in katera je katoliška, rimska in apostolska, dvomiti. To je vera, v kateri sem bil rojen in h kateri sem notranje in zunanje vedno spadal. Vem, da sem le prepogosto vršil premalo dobrih del, ki se za katoliškega kristjana spodobijo in vem, da sem kriv mnogih grehov. Toda z milostjo Gospodovo, kolikor se zavedam, nikdar nisem grešil proti veri. Če bi bili moji

grehi in moje nepopolnosti komu v povod, da bi sklepal na mojo nevero, potem izjavljam z namenom, da popravim pred tem umirajočim in pred vsakim drugim in sem pripravljen pod vsakimi pogoji priznati, naj stane, kar hoče, da sem sveto katoliško vero smatral vedno za pravo in nezmotno in jo še smatram in da neprestano Boga zahvaljujem, da mi je tako vero dal. Moj trden sklep je v tej veri živeti in umreti v upanju, da bom dosegel večno življenje. To vero smatram kot darilo božje, kot nadnaravno vero. Toda zato pa človeških sredstev nisem zanemarjal, da bi se v njej še bolj potrdil in vse dvome razpršil, ki bi me mogli vznemirjati. Zato sem o podlagah vere temeljito študiral, čital apostolske spise in iz knjig nasprotnikov iskal razloge za in proti. Dobil sem najmočnejše dokaze na ta način tako, da plemenit človek, ki ga grehi in strasti niso napačno usmerile, ne more mimo njih ampak se mora te vere okleniti in jo ljubiti. Naj bi ta izjava, za katero sem bil naprošen, ki sem jo rad dal, ki sem jo sam napisal in podpisal in ki se lahko vsakomur pokaže, ker se evangelija ne sramujem, na kakršen koli način dobre sadove rodila!“

Takih in podobnih izjav bi se lahko naštel še veliko. Vse pričajo, da temeljito in globoko znanje ne odtuja Bogu, ampak naravnost vodi k Bogu. Zato so največji učenjaki v pretežni večini odkrito verni. Njihov temeljiti študij jih je pripeljal na pot, kjer so se srečali s pravo resnico, ki jim je pa tudi pokazala smer, kjer je Resnica sama, ki je Bog.

Nemški filozof Peter Wust, danes eden največjih katoliških pisateljev v Nemčiji, je v mladih letih mislil, da se vera ne sklada več z njegovo izobrazbo in jo je odložil. Toda v zrelih letih se je spet povrnil k vprašanju Boga in duše. Pri petdesetih letih, pravi sam, si je zastavil vprašanje, kaj če le ni njegova stara mati, ki ga je kot otroka vzgajala, več vedela kot on z vso svojo učenostjo. Zatopil se je v študij in se vrnil kot odločen in prepričan katoličan.

Če se danes mnogi polizobraženci posmehujejo preprostemu možu, ki veruje in časti Boga, ker mislijo, da so nad njim vzvišeni, je to njihovo obnašanje za nje same posmehovanja vredno. Preprostemu možu se ni treba prav nič svoje vere sramovati. Cela vrsta globoko in temeljito izobraženih mož je z njim enega prepričanja.

Cerkveni govor na Prosvetnem dnevu 11. julija.

Predragi v Kristusu!

Kranjska dekanija obhaja svoj prosvetni tabor na lep in pomenljiv dan, ko slovesno praznujemo spomin slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Lepšega in pomembnejšega dne za to proslavo bi si pač ne bili mogli izl-rati.

Sv. Ciril in Metod pomenita za našo versko in kulturno delo že cel program. Iz njunega delovanja mo-

remo posneti vsa načela za naše katoliško prosvetno delo.

Iz osrčja grške kulture in civilizacije sta odšla solunska brata med naše pradede, ki so do tedaj tavalj v smrtni senci nevere. Prinesla sta jim luč vere in kulture. S križem v roki sta pripeljala Slovane h Kristusu in Cerkvi, z evangelijem v roki sta jih vpeljala tudi med kulturne narode.

Noben katoliški narod ni svojim apostolom dolžan toliko hvaležnosti, kakor smo jo mi Slovani dolžni svojim apostoloma sv. Cirilu in Metodu. Razen Grkov in Rimljanov ni dosegel noben narod te velike odlike, kakor edini Slovani, da se v našem jeziku opravlja daritev sv. maše, da se v našem jeziku izgovarjajo besede posvečenja, ko se spreminjata kruh in vino v Najsvetejše Telo in kri Gospodovo. Da je postal naš jezik privilegirani, liturgičen jezik, se imamo zahvaliti edino le sv. sv. Cirilu in Metodu.

Za to naj bo danes naša prva misel in molitev: **iskrena zahvala** apostoloma Slovanov. S cerkveno pesmijo ju danes slavimo:

Luč slavna naše očetnjave,
naklonjena slovanskim narodom,
pozdravljena nam brata! Slave
odmeva vama naj slovanski dom!

Sv. Ciril in Metod sta še danes velika učitelja in vodnika slovanskim narodom. Njun nauk, njuno delo, posebno pa njuna svetniška osebnost nam bo v vsej zgodovini svetla luč, ki bo kazala pot k resnici, pot v Cerkev, pot k edinosti v Cerkvi, pot k pravi kulturi.

Naša duhovna očeta in evangelista nas predvsem učita, da je med vsemi duhovnimi dobrinami prva — nadnaravna — Kristusova vera. Največje dobro na zemlji za vse narode je milost sv. vere.

Poglavitno, kar sta iskala in za kar sta se celo življenje borila sv. Ciril in Metod je bilo to, kar molimo v očenašu vsak dan: Pridi k nam Tvoje kraljestvo. Da bi prišlo med Slovane kraljestvo božje, kraljestvo vere, upanja in ljubezni božje. V vsem svojem delu sta najprej iskala božjega kraljestva in njegove pravice. In to je za nas prekrasen zgled; času primeren, času potreben zgled.

Po zgledu sv. Cirila in Metoda bodi tudi za nas vse katoliške Slovence pri vsem našem verskem, oziroma prosvetnem in socialnem delu prvo in poglavitno da povsod iščemo Boga, kraljestva božjega **in poter nam bo vse drugo pridejano.**

Sv. Ciril in Metod nas pa tudi lepo učita, da le iz globoke vere izvira **resnična kultura**. Vera daje šele pravo podlago za resnično duhovno in srčno kulturo. Lepe so naše planine. Toda brez sonca so mračne in puste. Kakor planina brez sonca, je kultura brez verske podlage. Prosvetno delo, mora ožarjati luč božja potem šele prinaša prosveta res duhovnega napredka srčne kulture in srčne sreče. Lepa je slovenska pesem. Toda k njeni lepoti spada dvojje — lepo besedilo in lepa melodija. Če je pa samo melodija lepa, pa besedilo umazano, postane iz najlepše melodije — le navadna kvanta. Tako postane kultura brez vere, le civilizacija, ki tlači duha k tлом, ki razdvaja človeško srca in jih napolnjuje le z dvomi in zagrenenostjo, ki ne blaži duš, ne prinaša sreče, ampak pogosto le gorje. Kaj pomagajo človeku vse tehnične iznajdbe, če jih rabi človeštvo le za morijo? Kaj pomaga človeštvu

kultura, neka kultura — ki ne prinaša ne resnice, ne miru in ne sreče.

Radi tega moramo katoličani odklanjati takozvano materialistično kulturo in prosvetno delo brez Boga in vere; in še bolj pa ono prosveto, ki se bori naravnost proti vsaki nadnaravni veri.

Kakor strašen orkan od vzhoda prihaja proti srednji Evropi nov Evangelij: evangelij tega sveta. Nauk, ki zanika vsako vero, ki taji Boga, ki celo ne priznava neumrjivosti duše. Fronta satana širi tudi med nami že ta evangelij. Apostoli tega sveta, apostoli materializma in nevere skušajo z vso silo in na vse načine zastrupiti naš slovenski narod. Oni dan pa, ko bi se naš narod oprijel tega nauka, bo uničena naša slovenska kultura, končan pa tudi naš slovenski narod, ki bo izbrisan iz obličja zemlje.

Evangelij teme skuša osvojiti vse panoge človeškega delovanja: Modroslovje, književnost, pesništvo, dramatiko, slikarstvo, kiparstvo, tehniko, vso človeško znanost. Vse panoge človeškega duhovnega in ročnega dela hoče vojvoda tega sveta vpreči sebi v službo. Vse naj služi brezbožni propagandi.

Če sinovi teme tako delajo, ali naj mi kristjani spimo? Povsod Boga, to mora biti naše geslo. Povsod Boga, v umetnost, znanost, v vse javno delo. Vse naj služi božji resnici, vse naj dela za božje kraljestvo. Tako nas učita slovanska apostola sv. Ciril in Metod.

Danes je velik čas, ki potrebuje velikih ljudi, je rekel naš nepozabni, pokojni nadpastir dr. Jeglič. Velik čas — potrebuje velikih ljudi; predvsem pa ljudi, ki bodo umevali znamenja časa. Prihaja in je že tu, ko se odloča, ali bo Evropa ostala krščanska, ali ne. Ali bo Evropa ostala kulturna ali pa se bo potopila v azijski barbarizem, kjer bo vse utonilo v ognju in krvi.

Dve fronti sta tu, kakor je izrekel v svojem zadnjem govoru škof Jeglič, tu ni mogoča nevtralnost. Na eni strani katoliška akcija, na drugi akcija brezbožnikov.

Motijo se oni krogi, ki mislijo, da morejo tu ob strani stati in le opazovati ta boj. Francoski prosvitljenci kralji, francosko plemstvo in meščanstvo, takozvani napredni krogi so se smejali, ko so pisatelji smešili vero in cerkev. Pa so prišli strašni dnevi francoske revolucije, kjer se niso več smejali. Tako bo prišlo tudi nad nas, če bo velik del slovenske inteligence in slovenskega meščanstva smatral, da je to neke vrste klerikalizem: borba za živo krščanstvo, borba proti neveri, borba proti materializmu. Jeruzalem, Jeruzalem, ko bi tudi Ti spoznal, kaj je tebi v zveličanje in rešenje. Kultura brez Boga ustvarja revolucije, kri, gorje. **Zato vsi dobro misleči v borbo za kulturo z Bogom, za krščansko kulturo po zgledu naših apostolov sv. Cirila in Metoda.**

In še v enem oziru sta za naš čas sv. Ciril in Metod bi rekel moderna svetnika. Še odmevajo po slo-

venski domovini velike besede pokojnega vladike: „Velik čas potrebuje velikih mož!“ Možje pa so veliki le, če so zmožni žrtev za resnico in pravico. Pred kratkim je izrekel podobne besede sedanji sv. oče papež Pij XI.: „Sedanji čas potrebuje junakov! Sedanji čas potrebuje tudi mučencev!“

Sv. Ciril in Metod sta pustila vse, pa sta šla za Gospodom. Odrekla sta se domovini in vsem njenim udobnostnim radi božjega kraljestva. Sv. Metod je moral v ječo radi svojega apostolskega dela, moral je v ječo za pravice slovenskega rodu. Ni bil Slovan, pa je trpel za Slovane, za slovansko pravdo. Ker je nosil v sebi sv. Duha moči, je postal zmožen velikih žrtev.

Naj bi veliki zgled slovanskih apostolov rodil med katoliškimi Slovenci duha junaštva, duha, ki bi se žrtvoval za katoliško resnico in pravico, duha, ki bi se žrtvoval za katoliško življenje in katoliško prosveto.

Živel je in živi ta duh v nas. Naši domovi, naše dvorane, naše delo, naš dan, vse to kaže o velikih žrtvah, ki jih je nosil slovenski katoličan za katoliško stvar, za katoliško prosveto, za narod. Sv. Ciril in Metod izprošita nam še več tega duha, da bomo vsi junaki, če treba tudi mučenci za sveto stvar.

Vi vsi, ki ste se zbrali danes okrog oltarja, da praznujete dan katoliške prosvete, pojdite danes v šolo k slovanskim apostolom. Naj njun zgled v tisočerihih dušah slovenskih sinov danes pomnoži duha vere, duha ljubezni, duha moči in smisla za resnično krščansko kulturo.

Končajmo s himno sv. Cerkve:

In zdaj apostola Slovanov,
postavljena v nebeški raj,
Uslišita prošnje zemljanov:
Bogu ohranita naš rod na vekomaj!

Amen.

Razno

Ob priliki 25 letnice mašništva so mi župljani darovali krasen duhovni dar in lepo štolo. Za vsa voščila in darila se tem potom vsem prav iskreno zahvaljujem. Prav posebno pa se zahvaljujem g. županu K. Česnju in dr. I. Kalanu za voščila in pevskemu zboru za podoknico.

Cerkvena okna v prezbiteriju bodo kmalu dovršena.

Prezbiterij v naši župni cerkvi je zelo vlažen in napravlja zelo slab vtis, da se vidijo pri tej lepi cerkvi umazane stene okrog oltarja, radi tega bomo ob tej priliki, ko se napravlja nova cerkvena okna dali obložiti tudi prezbiterij z marmorjem. Radi barve oken bi pripomnil, da imajo stranska cerkvena okna isto temeljno barvo, kakor jo bodo imela nova okna, le da stranskih oken ni videti.

Visok obisk v naši župni cerkvi. V petek, dne 25. junija je obiskal našo župno cerkev Nj. Vis. knez namestnik Pavel, ki se je zelo pohvalno izrazil o lepoti naše cerkve. O njegovem visokem obisku na prosvetnem taboru 11. julija so pa drugi listi obširno poročali.

Župnija Kranj

OZNANILA ZA JULIJ:

2. Prvi petek v mesecu, ob 6. sv. maša z blagoslovom.
4. VII. ned. po bink., ob 6. sv. maša z blagoslovom.
11. VIII. ned. po bink., radi prosvetnega dne bodo ta dan sv. maše ob 5., 6., 7., ob 9. na Mestnem trgu, zadnja ob 11.30. Popoldne ob 2. litanije Matere Božje.
18. IX. ned. po bink., služba božja po navadi.
19. Sv. Vincencij Pavelski, ob 6. sv. maša za Vincencijevo družbo.
22. Marija Magdalena, ob 6. na Rupih soseskina sv. maša.
25. X. ned. po bink., Sv. Jakob, služba božja po navadi. Ob 10. uri sv. maša na Rupih.
26. Sv. Ana, ob 6. sv. maša za žensko Marijino družbo in skupno sv. obhajilo. V Šmartnem pri Kranju ob 5.50 soseskina sv. maša za Huje, ob 9. sv. maša v rožnovenski cerkvi.
27. Sv. maša v Čirčičah, soseskina.

OZNANILA ZA AVGUST:

1. XI. ned. po bink., prva nedelja v mesecu, ob 6. sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T., mesečno sv. obhajilo za moške. Ob 10. sv. maša na Rupih. Pop. shod za žensko M. D.
2. Porcijunkulski odpustki se morejo prejeti od opoldan v nedeljo 1. avgusta do polnoči v ponedeljek 2. avgusta. Popoln odpustek se more prejeti vsakokrat, kadar kdo obiše župno cerkev in tam moli šestkrat očenaš in zdrava Marija in tolikokrat čast bodi v namen sv. očeta papeža.
3. Obletnica za pok. župnika Ivana Šifererja, ob 8. sv. maša.
5. Sv. Ožbald, soseskina sv. maša v Čirčičah.
6. Prvi petek v mesecu, sv. maša ob 6. pred Najsvetejšim.
8. XII. ned. po bink., služba božja po navadi, ob 10. tudi v Čirčičah.
11. Obletnica za pok. dekanom Koblarjem, ob 8. peti sv. m.
14. Vigilija k prazniku Marijinega Vnebovzetja, strogi post.
15. Praznik Marijinega Vnebovzetja, sv. maša ob 6. z enim ob 10.30 peti z dvema blagoslovoma.
- Primskovo god cerkvene patronne, sv. maša ob 6.30 in ob 9. zadnja z dvema blagoslovoma in peti. Darovanje za cerkev pri obeh sv. mašah.

Popoldan so v župni cerkvi ob pol treh litanije presv. Srca Jezusovega, na to gre obljubljen procesija v rožnovensko cerkev, kjer so slovesne pete litanije Matere Božje.

16. Sv. Rok. Ob 6. in 9. sv. maša pred Najsvetejšim na Pungratu.

22. XIV. ned. po bink., služba božja doma po navadi, ob 10. bo sv. maša na Hujah. Kakor je predvideno, se vrši ta dan kmečki tabor s sv. mašo na igrišču, v tem slučaju odpade sv. maša pri podružnici na Hujah.

24. Sv. Jernej, ob 6. sv. maša na Rupih.

29. XV. ned. po bink. služba božja po navadi. Ob 10. sv. maša na Rupih.

POROČENI PARI:

Gašpire Mihael, posestnika sin, Dvorje 3. Cerklje in Pogačar Ivana, posestnika hči, poročena 6. junija.

Prestov Janez, mesarski mojster, Primskovo 81 in Mravlje Bernarda, trg. pomočnica, poročena 6. junija.

Ručigaj Jernej, sodavičar, Čirčiče 27 in Rant Marija, služkinja, poročena 9. junija.

- Pavuna Adam, delavec, Primskovo 159 in Kordež Ana, delavka, poročena 15. junija.
- Ropret Janez, posestnika sin, Senčur 70 in Kovač Pavla, žel. hči, poročena 20. junija.
- Grašič Jožef, posestnika sin, Primskovo 27 in Fajfar Marija, koč. hči, poročena 27. junija.
- Mrzlikar Franc, delavec, Strahinj 46 in Peterčič Terezija, delavka, poročena 27. junija.
- Kopriva Franc, hišnik, Kosovska 2 in Mavko Frančiška, šivilja, poročena 28. junija.
- Cegnar Jožef, mesarski pomočnik, Kosovska in Branc Marija, pletilja, poročena 28. junija.

MRLIŠKA KRONIKA:

- Pleško Marija, vdova, Rupa 12, umrla v 76. letu, dne 4. junija.
- Rozman Milan, grafični vajenec, samski, Primskovo 82, umrl za opeklinami v 48. letu starosti dne 10. junija.
- Crobath Marija, vdova, Kranj, Prešernova 17, umrla vsled možganske kapi, v 68 letu dne 25. junija.
- Jan Marija, zasebnica, Kranj, Na Škrlovcu 1, umrla v 71. letu starosti dne 27. junija.
- Ipavec Frančiška, gospodinja, Primskovo 89, umrla za črev. rakom v 77. letu starosti dne 28. junija.

Župnija Šmartin pri Kranju

OZNANILA ZA JULIJ:

1. Zvečer ob pol sedmi molitvena ura pred prvim petkom.
2. Obiskovanje Marije D. V Crngrobu obljubljen sv. maša sitarsko rokodelstvo, v farni cerkvi sv. maša z blagoslovom pri oltarju Srca Jezusovega.
4. VII. ned. po bink. Božja služba po navadi v farni cerkvi.
11. VIII. ned. po bink. Božja služba po navadi v farni cerkvi.
12. Sv. Marjeta, pri Sv. Joštu obljubljen procesija in maša za Stražišče.
18. IX. ned. po bink. Božja služba po navadi.
25. X. ned. po bink. Sv. Jakob. Božja služba po navadi.
26. Sv. Ana. Pri Sv. Joštu romarski shod, sv. maša zjutraj ob 6. s pridigo, druga sv. maša ob 9.

OZNANILA ZA AVGUST:

1. XI. ned. po bink., božja služba ob 6. in 9. v farni cerkvi.
5. Zvečer ob pol sedmi ura molitve.
6. Prvi petek. Sv. maša pri oltarju Srca Jezusovega.
8. XII. ned. po bink., Porcijunkula za našo farno cerkev. Vsak, kdor je opravil spoved in sprejel sv. obhajilo, zadobi tolikokrat popolen odpustek kolikokrat v času od sobote, 7. avgusta opoldne do nedelje opolnoči obiše farno cerkev in pri vsakem obisku moli 6 krat Očenaš, Zdrava Marija in Čast Bogu.
10. Sv. Lovrencij.
15. XIII. ned. po bink. Praznik vnebovzetja Marije D. Božja služba obakrat z blagoslovom, popoldne pete litanije Matere B.
22. XIV. ned. po bink., božja služba zjutraj in ob 9. v farni cerkvi, ob 9. tudi pri Sv. Joštu.
24. Sv. Jernej. Ob 8. sv. maša v Stražišču za sosesko.
29. XV. ned. po bink. Božja služba po navadi.

POROČENI PARI:

13. junija Grašič Aleš, hišar na Gor. Savi in Marija Zorman, iz Lahovč.

13. junija Hudobivnik Janez, tov. delavec iz Luž in Valentina Androjna, hišarica v Zg. Bitnju.

20. junija, Benkovič Jurij, delavec iz Vivodine na Hrvatskem in Amalija Cimprič, tov. delavka iz Kočevja.

27. junija Celar Rok, tovarniški delavec v Stražišču in Gabrijela Krmelj, tovarniška delavka iz Preddvora.

27. junija Walland Josip pletilec v Naklem in Frančiška Savs, tovarniška delavka iz Preddvora.

4. julija Kodrič Pavel, tovarniški delavec v Stražišču in Frančiška Mrak, tovarniška delavka iz Poljan nad Šk. Loko.

18. julija Gorjanc Ludvik, tovarniški delavec na Jesenicah in Jerica Krek, tovarniška delavka v Sred. Bitnju.

MRLIŠKA KRONIKA:

8. junija Anton Ješe, posestnika sin iz Gor. Save, star 52 let.
11. junija Šinkar Martin, posestnik v Javorniku, star 78 let.
15. junija Kavčič Marija, delavca hči v Stražišču.
17. junija Drakslar Jožef, tovarniški delavec v Drulovki star 32 let.
23. junija Benedik Franc, tovarn. delavca sin, star 1 mesec.
25. junija Erika Berta, tov. delavke hči, stara 9 mesecev.
30. junija Uršula Stare, vdova, užitkarica na Bregu stara 72 l.
7. julija Vidmar Janez, hišar v Zg. Bitnju, star 78 let.
10. julija Katarina Gros, vdova, tovarniška delavka, stara 36 let, ponesrečila se na kolesu na Gaštejskem klancu.

Kons. svet. POKORN:

Kaplani v Kranju

Andrej,³⁷ beneficiat B. M. V. v karnerju (Eckherjev) v Kranju, obenem pa župnik v Ptuju na Štajerskem, je umrl in zadnjega dne meseca februarja leta 1511. prejme omenjeni beneficij Ihac de Chrainburch in ko je ta umrl, dobi isti beneficij Jurij Kherchel de Chraynburch dne 8. maja leta 1515. Prezentiral je oba Jurij de Eck, glavar v Gorici. — (Glej spredaj pod Jurij Heršel.)

Matevž,³⁸ dušni pastir v Zaspju, je bil leta 1518. imenovan za prvega kaplana roženvenske cerkve v Kranju, katero so ravno na novo zgradili in za katero je tudi daroval lepo vsoto denarja. Srenja kranjska ga je predlagala ljubljanskemu škofu Krištofu, kot pravemu pastirju kranjske župne cerkve dne 11. nov.

Janez Pileator,³⁹ sin Štefana iz Kranja, dobi po smrti Urbana Wranitscha (Uranič), beneficij in kaplanijo sv. Ane in sv. Uršule v župni cerkvi v Kranju dne 18. avgusta leta 1517. Podpisan tudi „Štefanko“ je kupil leta 1518. hišo od Mihaela Safrana v ulici pod farovžem za 21 funtov fenig. in 30 šilingov v Kranju.

Andrej Cibanič⁴⁰ (Ciballi = Cibanz), kaplan oltarja sv. Jurja v župni cerkvi v Kranju do leta 1530., ko je meseca maja umrl. Bil je obenem župnik v Trbovljah (Triyual) 1511. do 1530. Poprej pa je bil vikar kranjski 1519. do 1521. — V soboto po sv. Juriju leta 1519. (po drugih leta 1526.) mu je Kranjčanka Zofija Schaiderin prodala svojo hišo ondi.

³⁷ Knezoškofijski arhiv.

³⁸ Letopis Mat. Slov., I. 1870., str. 109.

⁴⁰ Kapit. arhiv v Ljubljani.

Filip Tomaž Stukrat⁴¹ je bil od mestnega starešinstva, kot zavetništva oltarja sv. Jurija v župni cerkvi kranjski, 24. maja leta 1530. izvoljen za kaplana ali beneficijata oltarja sv. Jurija, ter mu izročili vse dohodke, pravice in časti sklenjene s to službo. Poprej je bil rektor cerkve sv. Sebastijana v Pungartu. Bil je domačin, Kranjčan, že zgoraj omenjen „Tomaž Stokratle“ leta 1485. — V aktih kapiteljskega arhiva v Ljubljani pa je zapisan za „Filipa Strausa“. (Exh. 24., fol. 126.)

Valentin Slosser,⁴² (pravilno Stosser), izvoljen 24. maja leta 1530. rektorjem cerkve sv. Boštjana v Pungartu v Kranju, mesto odstopivšega Stukrata Tomaža. Oba sta bila predložena škofu Krištofu v potrditev. Stosser je bil Radovljičan ter obenem tudi župnik v Mošnjah.

Christian Scherberg,⁴² rektor oltarja M. B. v župni cerkvi v Ahenu, je leta 1536. umrl in na njegovo mesto je bil dne 19. maja istega leta umeščen kot kaplan zak. mladenič **Lambert Reitlinger**.

Aleš Rinkhar,⁴⁴ vice kaplan sv. Lenarta v karnerju v Kranju zamenja in proda dne 31. 12. 1553. hišo in dvor v Kranju s škofom Krištofom Rauber. — Pozneje l. 1571. je bil še beneficijat bratovščine presv. R. T., pa ga je meščanstvo dne 17. 9. odstavilo. — L. 1549. je bil kaplan sv. Sebast. v Pungartu in oskrbnik bratovščine sv. R. T. v Kranju, odposlan med komisarje v Podbrezje radi neke pravde. Ant. Koblar bral „Pinkler“ napačno.

Krištof Tutt,⁴⁶ dobi dne 26. junija 1544. beneficij sv. Lenarta v kranjskem špitalu. Imel je starše pri sebi.

I. Hieronim Krajnik⁴⁶ (Kreymek) je bil kot častitljevi oče 14. sept. 1548. od Magnusa pl. Egk, ces. svet. Luki Bisanzio, vesoljnim namestniku oglejsk. očakov Ianeza Grimana, priporočen k šmarnem oltarju v kranjski župni cerkvi. Bil je poprej župnik kranjski. Imel je tudi beneficij BMV. v Karnerju do svoje smrti l. 1553.

Hanibal pl. de Egkh,⁴⁷ sin Bonaventure, klerik, prezent. 1/2. beneficij BMV. v karnerju v Kranju od 1. avgusta l. 1548. dalje nekaj časa. Ta rodovina namreč je ustanovila imenovani beneficij. Hanibal je bil vitez „de Neuburg“. L. 1553. o sv. Juriju pa je napominani beneficij dobil po smrti Krajnika duhovnik **Valentin Gardina**.

Andrej Schorar,⁴⁸ (Schorè Scherar) beneficijat sv. Jurija v župni cerkvi kranjski, je dal l. 1570. reverz glede te službe: beneficija sv. Nikolaja 30. 5. — Poprej vikar v Križah pri Tržiču l. 1553. pozneje župnik v Šmartinu pri Šaleku l. 1566., ko je potrdil 25. 7. dolguje škofu Petru 34 gld.

Jakob Fellman, kaplan kranjski l. 1572., zapisan na steni za vel. oltarjem pri sv. Joštu z opazko: „Homo proposit, Deus disponit!“

Mihael Winter,⁴⁹ beneficijat cerkve sv. Boštjana

v Pungertu v Kranju, reverzira 10. maja 1575. to službo, ki so mu jo dali sodnik in mestni svetovalci kot zavetniki. Takrat je bil vikar preddvorski (1569—84.) zaznamovan je tudi „Pintar“.

Anton Kilar⁵⁰ (Khnelier), kaplan sv. Jurija v župni cerkvi kranjski dal reverz zato dne 29. maja 1570.

Pavel Čebulj,⁵¹ kaplan mestni že l. 1579. in še 1581. Bil je Kranjec in je umrl kot župnik mošenjski l. 1593. Bil je beneficijat sv. Uršule v Kranju obenem podpisan „Khobelius“.

Matevž,⁵² kaplan kranjski l. 1581. Bil je Ločan, tkalčev s priimkom „Brešar“, ki je študiral pri Jezuitih v Ljubljani in bil potem pevec pri župni cerkvi starološki. Ambrož Hanman, starološki župnik, ga je priporočil za više redove dne 12. septembra 1578.

Janez Schef, kaplan kranjski l. 1592., zapisan na steni pri Sv. Joštu za vel. oltarjem.

Erazem Harrer,⁵³ dijak, izvoljen od kranjskega mestnega senata za kaplana v mestni bolnici sv. Lenarta, je bil v to potrjen od škofa Janeza 22. novembra 1593. s pogojem, da bode v 4 letih posvečen. Mestni vikar Fran. Lapidida naj mu izroči vse dohodke tega beneficija. Ako pa ne bode posvečen, povrne vse po dolžnosti. L. 1597. je Erazem Harrer prostovoljno odstopil in beneficij je bil izpraznjen.

Janez Rozman,⁵⁴ kaplan sv. Nikolaja oltarja v kranjski župni cerkvi, je bil l. 1595. potrjen od škofa za ta beneficij. Doma je bil v Orehku šmartinske župnije, in sin zak. staršev, 24 let star, ko je bil na veliko soboto 20. aprila l. 1590. v mašnika posvečen na titel kranjske mestne kamere. V dušnem pastirstvu se je moral še vežbati pri svojem župniku. Dne 16. avgusta 1612. je resigniral na ta beneficij in prejel onega B. M. V., ki ga je užival do svoje smrti l. 1620. — Dne 7. maja l. 1593. je dobil tudi beneficij sv. Uršule v Kranju, po smrti mošenjskega župnika **Pavla Kobelj**, ki je prej imel ta beneficij. — L. 1598. dne 5. 12. dobi beneficij sv. Lenarta v špitalu, ki je poravnal davke po svojem predniku **Matevžu Adamiču**.

⁴⁰ Ign. Orožen IV. b., str. 397. — Letopis Mat. Slov., l. 1870. str. 110. — Ljubljanski kapit. arhiv.

⁴¹ Letopis Mat. Slov. tam. — Izvestja muz. dr. XII, str. 18.

⁴² Letopis Mat. Slov. l. c. — Kranjski mestni arhiv.

⁴³ Knezoškofijski arhiv. — Kranjski mestni arhiv.

⁴⁴ Ljubljani. kapit. arhiv in škof. arhiv Fr. 15. — Kranjski župni arhiv.

⁴⁵ Knezoškofijski arhiv.

⁴⁶ Letopis Mat. Slov. l. 1870. str. M. — Glej spredaj župnik

⁴⁷ Knezoškofijski arhiv.

⁴⁸ Kapit v arhiv. v Ljubljani (f. 133, 6) akta škofa Petra v škof. arhivu.

⁴⁹ Letopis Mat. Slov. l. 1870. str. 112.

⁵⁰ Glej župnike v Šentjurju!

⁵¹ Izvestja muzejsk. društva XVII. str. 129. — Knezoškof. arhiv.

⁵² Ravnotam in III. str. 187.

⁵³ Letopis Mat. Slov. l. 1870. str. 118. in 120.

⁵⁴ Letopis: ravnotam. — Ordinac. zapisnik v škof. arhivu.